

Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
MISIJA NA KOSOVU

Izveštaj Stuba III (OEBS) 03/2008
o praćenju kosovske Skupštine
1. april 2008. – 14. jun 2008. godine

Naslovi

- Skupština usvaja kosovski Ustav i himnu
- Kosovski predsednik obraća se Skupštini
- Skupština raspravlja o programu vlade za period 2008-2011.
- Skupština počinje da objavljuje kompjuterski izvod elektronskog glasanja na svojoj veb stranici
- Vlada ne prisustvuje plenarnim sednicama i ne odgovara na pitanja poslanika
- Oko 20% sednica odbora ne održi se zbog nedostatka kvoruma

1. Uvod

Ovaj pedeset sedmi izveštaj o praćenju sastavljen je u skladu sa radnim zadacima UNMIK-ovog Stuba III za izgradnju institucija, (OEBS-ovog) Odeljenja za praćenje kosovske Skupštine od 26. novembra 2002. godine, i zasniva se na poštovanju Poslovnika usvojenog na plenarnoj sednici 20. 5. 2005. godine, sa izmenama i dopunama na plenarnoj sednici od 1-2. 6. 2006. i na plenarnoj sednici od 18. 9. 2007. godine.

Stub III (OEBS), pratio je dve vanredne sednice održane 9. aprila i 11. juna i devet redovnih plenarnih sednica, 4. aprila; 17. aprila; 18. i 21. aprila; 29. aprila; 16. maja; 20. 21. i 23. maja; 2. juna; 4. i 5. juna; i 12. i 13. juna, te osam sastanaka predsedništva, 1. aprila, 8. aprila, 15. aprila, 22. aprila, 29. aprila, 12. maja, 19. maja i 10. juna. Stub III (OEBS), pratio je i 51 od 70 sastanaka odbora i jednu javnu raspravu.

2. Pregled

Plenarnom sednicom 4. aprila predsedavao je predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK) i član predsedništva Naim Maloku (AAK).

- Na plenarnoj sednici od 4. aprila bilo je prisutno devedeset pet poslanika Skupštine.
- Glavne tačke na dnevnom redu plenarne sednice od 4. aprila:
 - Pitanja vladi za usmeni odgovor
 - Prvo čitanje predloga zakona o pečatima kosovskih institucija (predlog zakona načelno je usvojen sa 70 glasova za i jednim glasom protiv.)
 - Prvo čitanje nacrtu zakona o privatnom obezbeđenju (predlog zakona usvojen je u načelu sa 82 za, i nijednim glasom protiv.)
 - Drugo čitanje predloga zakona o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama privremenog krivičnog zakona (Predlog zakona usvojen je sa 69 glasova za i dva glasa protiv.)
 - Drugo čitanje o izmenama i dopunama zakona o poljoprivrednim zadrugama

(Predlog zakona usvojen je sa 78 glasova za i nijednim glasom protiv.)

Vanrednom plenarnom sednicom od 9. aprila predsedavao je član predsedništva Jakup Krasniqi (PDK).

- Na vanrednoj sednici od 9. aprila prisustvovalo je sto sedam skupštinskih poslanika.
- Glavne tačke na dnevnom redu vanredne plenarne sednice od 9 aprila:
 - Usvajanje kosovskog ustava
(Ustav je usvojen glasanjem aklamacijom. Za više informacija o ovome vidi dalje u tekstu, deo pod nazivom Postupak glasanja.)

Plenarnom sednicom od 17. aprila predsedavao je predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK) i član predsedništva Eqrem Kryeziu (LDK).

- Na plenarnoj sednici od 17. aprila bilo je prisutno devedeset sedam poslanika skupštine.
- Glavne tačke na dnevnom redu plenarne sednice od 17. aprila:
 - Pitanja vladi za usmene odgovore
 - Prvo čitanje predloga zakona o sponzorisaniu u sferi kulture, omladine i sporta
(Predlog zakona usvojen je u načelu sa 61 glasom za i tri glasova protiv.)
 - Prvo čitanje predloga zakona o kulturno-umetničkom društvu Šota i drugim kulturno-umetničkim društvima
(Predlog zakona usvojen je u načelu sa 51 glasova za, jednim glasom protiv i deset uzdržanih.)
 - Prvo čitanje predloga zakona o posredovanju (medijaciji)
(Predlog zakona usvojen je u načelu sa 56 glasova za i tri glasova protiv.)
 - Smena člana SLS-a u Odboru za unutrašnje poslove

Plenarnom sednicom od 18. i 21. aprila predsedavali su predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK) i član predsedništva Ibrahim Gashi (AKR).

- Na plenarnim sednicama od 18. i 21. aprila bilo je prisutno sto osam, odnosno šezdeset četiri, skupštinskih poslanika.
- Glavne tačke na dnevnom redu plenarnih sednica od 18. i 21. aprila:
 - Obraćanje kosovskog predsednika u vezi sa opštom situacijom na Kosovu
 - Izjava vlade o njenih 100 dana rada
(Izjavu je pročitao premijer.)
 - Rasprava o vladinom programu za period 2008-2011
(Program je predstavio premijer, zatim su govorili šefovi poslaničkih grupa, usledila je rasprava na plenarnoj sednici, a završnu reč je dao premijer.)

Plenarnom sednicom kosovske Skupštine od 29. aprila predsedavao je predsednik Skupštine, gospodin Jakup Krasniqi (PDK).

- Na plenarnoj sednici od 29. aprila bilo je prisutno osamdeset osam poslanika Skupštine.
- Glavne tačke na dnevnom redu plenarne sednice od 29. aprila:
 - Pitanja vladi za usmene odgovore
 - Drugo čitanje predloga zakona o izmenama i dopunama zakona 2002/9 o inspekciji rada
(Predlog zakona usvojen je u načelu sa 60 glasova za i osam glasova protiv.)
 - Drugo čitanje predloga zakona o izmenama i dopunama zakona 2003/15 o sistemu socijalne pomoći
(Predlog zakona usvojen je sa 68 glasova za i jednim glasom protiv.)
 - Drugo čitanje predloga zakona o boravišnoj taksi

- (Predlog zakona usvojen je sa 69 glasova za i nijednim glasom protiv.)
- Drugo čitanje predloga zakona o izmenama i dopunama zakona o izvršenju kaznenih sankcija
(Predlog zakona usvojen je sa 70 glasova za i nijednim glasom protiv.)
- Drugo čitanje predloga zakona o završnom ispitu u osnovnim i srednjim školama
(Predlog zakona usvojen je sa 69 glasova za i nijednim glasom protiv.)
- Drugo čitanje predloga zakona o objavljivanju porekla imovine viših javnih službenika
(Predlog zakona usvojen je sa 71 glasom za i nijednim glasom protiv.)
- Drugo čitanje predloga zakona o izmenama i dopunama privremenog zakona o krivičnom postupku
(Predlog zakona usvojen je sa 62 glasova za i pet glasova protiv.)
- Smena člana AKR-a iz Odbora za prosvetu, nauku i tehnologiju, kulturu, omladinu i sport
(Smena je usvojena sa 56 glasova za i tri glasa protiv.)

Plenarnom sednicom kosovske Skupštine od 16. maja predsedavali su predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK) i član predsedništva Slobodan Petrović (SLS).

- Na plenarnoj sednici od 16. maja bilo je prisutno osamdeset dva poslanika Skupštine.
- Glavne tačke na dnevnom redu plenarne sednice od 16. maja:
 - Pitanja vladi za usmene odgovore
 - Prvo čitanje predloga zakona o izmenama i dopunama zakona o šumama
(Predlog zakona odbijen je sa deset glasova za i 41 glasom protiv, pa je zato vraćen vladi na dalju preradu.)
 - Prvo čitanje predloga zakona o nacionalnim kvalifikacijama
(Predlog zakona usvojen je u načelu sa 50 glasova za i sedam glasova protiv.)
 - Drugo čitanje predloga zakona o vanparničnom postupku
(Predlog zakona usvojen je sa 60 glasova za i nijednim glasom protiv.)
 - Drugo čitanje predloga zakona o izvršnom postupku
(Predlog zakona usvojen je sa 48 glasova za i tri glasa protiv.)
 - Drugo čitanje predloga zakona o materijalnoj podršci za porodice sa trajno onesposobljenom decom
(Predlog zakona usvojen je sa 64 glasova za i nijednim glasom protiv.)
 - Drugo čitanje predloga zakona o upotrebi eksploziva u građevinarstvu
(Predlog zakona usvojen je sa 69 glasova za i nijednim glasom protiv.)
 - Razmatranje preporuke Odbora za budžet da se predlog zakona o sprečavanju pranja novca vrati predlagaču
(Preporuka je usvojena sa 53 glasa za i jednim glasom protiv. Vidi u daljem tekstu drugi stav u „Zakonodavnom postupku“.)
 - Razmatranje predloga vlade o imenovanju člana odbora Centralne uprave banaka
(Imenovanje je usvojeno sa 43 glasova za i sedam glasova protiv.)
 - Razmatranje predloga članova poslaničkih grupa PDK, LDK i AKR o imenovanju članova veća Agencije za borbu protiv korupcije
(Imenovanja su usvojena sa 53 glasova za i jednim glasom protiv.)

Plenarnim sednicama koje su održane 20. 21. i 23. maja predsedavao je predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK) i član predsedništva Džezair Murati (7+/Vakat).

- Na plenarnim sednicama od 20. 21. i 23. maja prisustvovalo je devedeset devet, sto jedan i devedeset četiri poslanika skupštine.

- Glavne tačke dnevnog reda na plenarnoj sednici održanoj 20. 21. i 23. maja:
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o obrazovanju u opštinama (Nacrt zakona usvojen je sa 83 glasa za i tri protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o Kosovskoj obaveštajnoj agenciji (Nacrt zakona usvojen je sa 92 glasa za i šest protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o Kosovskoj agenciji za privatizaciju (Nacrt zakona usvojen je sa 75 glasa za i sedam protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o integrisanoj kontroli državnih granica (Nacrt zakona usvojen je sa 91 glasom za i četiri protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o azilu (Nacrt zakona usvojen je sa 87 glasa za i šest protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o službenim praznicima (Nacrt zakona usvojen je sa 46 glasa za i 32 protiv.¹)

Plenarnom sednicom Kosovske skupštine održane 2. juna predsedavao je predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK) i član predsedništva Sabri Hamiti (LDK).

- Tom prilikom bilo je prisutno 87 poslanika Skupštine.
- Glavne tačke dnevnog reda na plenarnoj sednici održanoj 2. juna:
 - Pitanja Vladi radi dobijanja usmenog odgovora
 - Prvo čitanje Nacrta zakona o radu (Ovaj zakon usvojen je sa 49 glasa za i sedam protiv.)
 - Prvo čitanje nacrta Zakona o službenoj statistici (Ovaj zakon usvojen je sa 63 glasa za i bez glasova protiv.)
 - Drugo čitanje Nacrta zakona o izvršnom postupku (Ovaj zakon usvojen je sa 68 glasa za i bez glasova protiv)
 - Razmatranje finansijskog izveštaja 2007. o Kosovskom konsolidovanom budžetu (Ovaj zakon usvojen je sa 46 glasa za i 13 protiv)
 - Razmatranje preporuka Odbora za zakonodavstvo i pravosuđe o imenovanju Ombudsmana (Ova tačka je skinuta sa dnevnog reda.)
 - Razmatranje vladinog predloga za dodelu zemlje uz autoput Morinë/Morine-Merdarë/Merdare i Prishtinë/Priština-Hani i Elezit/Đeneral Janković kao zone od posebnog javnog interesa
 - (Predlog Vlade usvojen je sa 60 glasa za i jednim protiv.)
 - Razmatranje predloga deklaracije protiv optužbi Carle Del Ponte iznetih protiv OVK (Ova tačka skinuta je sa dnevnog reda.)
 - Razmatranje Godišnjeg izveštaja Agencije protiv korupcije za 2007. (Nakon rasprave izveštaj je usvojen sa 83 glasa za i jednim protiv.)

Plenarnom sednicom Kosovske skupštine održane 4. i 5. juna predsedavao je predsednik Skupštine (PDK) i član predsedništva Eqrem Kryeziu (LDK).

- Tom prilikom bilo je prisutno 84 poslanika.
- Glavne tačke dnevnog reda na plenarnoj sednici održanoj 4. i 5. juna:
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o opštim izborima (Nacrt zakona usvojen je sa 64 glasa za i 10 protiv.)

¹ Gore navedeni zakoni usvojeni su tokom dva dana na osnovu predloga koji je Skupština usvojila 15. februara. Kao što je navedeno u prethodnom izveštaju, Ustavni okvir navodi da svi predloženi zakoni koji imaju budžetske implikacije moraju da imaju i finansijske izveštaje. Stoga, predlog koji ne sadrži finansijske izveštaje nije važeći jer su takvi izveštaji potrebni. Vidi prethodne izveštaje, 01/2008 i 02/2008, za više detalja.

- Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o opštinskim izborima (Nacrt zakona usvojen je sa 76 glasova za i bez glasova protiv.)
- Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o Centralnoj banci (Nacrt zakona usvojen sa 79 glasa za i jednim protiv.)
- Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o Kancelariji generalnog revizora (Nacrt zakona usvojen je sa 81 glasom za i bez glasova protiv.)
- Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o železničkim prugama (Nacrt zakona usvojen je sa 81 glasom za i bez glasova protiv.)

Vanrednom sednicom Kosovske skupštine održanom 11. juna predsedavao je predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK).

- Tom prilikom bio je prisutan 91 poslanik.
- Glavne tačke dnevnog reda na plenarnoj sednici održanoj 11. juna:
 - Usvajanje državne himne Kosova (Himna je usvojena sa 72 glasa za, 15 protiv i 5 uzdržanih.)

Plenarnom sednicom održanom 12. i 13. juna predsedavao je predsednik Skupštine Jakup Krasniqi (PDK) i član predsedništva Xhavit Haliti (PDK).

- Tom prilikom bilo je prisutno 87 na prvoj i 77 poslanika na sednici drugog dana.
- Glavne tačke dnevnog reda na plenarnoj sednici održanoj 12. i 13. juna:
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o raspuštanju Kosovskog zaštitnog korpusa (Nacrt zakona usvojen je sa 56 glasa za i 3 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o službi u kosovskim bezbednosnim snagama (Nacrt zakona usvojen je sa 71 glasa za i 1 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o izmeni Uredbe UNMIK-a 2006/50 o rešavanju zahteva koji se odnose na nepokretnu imovinu, uključujući tu poljoprivredno i građevinsko zemljište (Nacrt zakona usvojen je sa 71 glasom za i 1 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o izmeni Uredbe UNMIK-a 2005/20 o Kosovskom penzionom fondu (Nacrt zakona usvojen je sa 71 glasom za i 3 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o izmeni Uredbe UNMIK-a 2005/2 o uspostavljanju Nezavisne komisije za rude i minerale (Nacrt zakona usvojen je sa 66 glasova za i 1 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o izmeni Uredbe UNMIK-a 2004/49 o aktivnostima pružanja usluga vodosnabdevanja, kanalizacije i odnošenja smeća (Nacrt zakona usvojen je sa 70 glasova za i 1 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o izmeni Uredbe UNMIK-a 2003/16 o proglašenju Zakona o telekomunikacijama (Nacrt zakona usvojen je sa 37 glasa za i 34 glasa protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o izmeni Uredbe UNMIK-a 2004/9 o regulatornom organu za energiju (Nacrt zakona usvojen je sa 60 glasova za i 3 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o izmeni Uredbe UNMIK-a 2008/13 o usvajanju Kosovskog konsolidovanog budžeta i dozvoljenih troškova za period od 1. januara do 31. decembra 2008. (Nacrt zakona usvojen je sa 59 glasa za i 1 protiv.)
 - Prvo i drugo čitanje Nacrta zakona o preduzećima u javnom vlasništvu (Nacrt zakona usvojen je sa 58 glasa za i 4 protiv.)

3. Parlamentarna praksa i postupci na skupštinskim sednicama

Dnevni red

- Na početku plenarne sednice 17. aprila, Mr. Berat Luzha (PDK) *usmeno* je predložio da se u dnevni red za sednicu koja treba da se održi toga dana ubaci rasprava o optužbama tužiteljke ICTY-a, Carle Del Ponte, koje se tiču OVK. Na istoj sednici Fatmir Rexhepi (LDK) *usmeno* je predložio da dnevni red obuhvati raspravu o održavanju opštih i opštinskih izbora Srbije na teritoriji Kosova. Predsednik Luzha odgovorio je da ovi predlozi ne mogu da budu obuhvaćeni dnevnim redom sednice toga dana i uputio ih je da podnesu svoje predloge u pisanoj formi Kancelariji za predstavke.

Pravilo 23.1-2 navodi da "Predsedništvo priprema nacrt dnevnog reda za predstojeću sednicu i stavlja ga na raspolaganje poslanicima. Na početku sednice nacrt dnevnog reda se smatra usvojenim osim u slučaju da jedna ili više parlamentarnih grupa od šest (6) poslanika predlože u pisanoj formi predsedništvu izmenu dnevnog reda, što treba da bude predmet glasanja." Luzha i Rexhepi nisu izneli svoje predloge u skladu sa pravilom 23. Stoga je odluka predsedništva Skupštine da ne predloži za glasanje gore navedene predloge u skladu sa pravilom 23.

Predlog postupka

- Na plenarnoj sednici održanoj 18. aprila, Gjylnaze Syla (AAK) je navela da je želela da predloži da se rasprava o izveštaju o 100 dana Vlade privede kraju u skladu sa pravilom 30. Numan Balić (AAK/SDA) je takođe predložio da se rasprava o ovom izveštaju završi. Pored toga Ibrahim Gashi (AKR) je dao predlog da se nastavi sa raspravom o izveštaju navodeći da nije bilo dovoljno vremena da se isti završi. Predsednik Skupštine međutim nije izneo ovaj predlog za glasanje i nastavljeno je sa raspravom.

Pravilo 30.1(a) i 30.2 navodi da "na svakom zasedanju Skupštine poslanik može da predloži završetak rasprave. Predlog za završetak rasprave pokreće glasanje bez rasprave." Predsednik Skupštine je stoga obavezan da na glasanje predloge Syle, Balića i Gašija.

Postupak glasanja

- Na vanrednoj sednici 9. aprila, Skupština je usvojila Ustav aklamacijom. Nakon što je zamenik premijera ministar Hajredin Kuçi (PDK), predsednik Skupštine, pozvao na glasanje poslanici su ustali i aplaudirali. Predsednik Skupštine je objavio da je Ustav usvojen aklamacijom. Međutim, nekoliko poslanika nije ustalo.

Na plenarnoj sednici 17. aprila, tokom diskusije o zapisniku sa sednice 9. aprila predsednik Skupštine je naveo da je obavesthen da neki poslanici nisu stajali tokom aklamacije i zamolio je da se ovi poslanici izjasne da li su bili za, protiv ili su uzdržani, da bi se ispravio zapisnik. Besa Gaxherri (LDD) je navela da Poslovnik o radu ne priznaje glasanje aklamacijom tako da je Predsednik Skupštine prekršio Poslovnik omogućavajući da Ustav bude usvojen aklamacijom.

G. Numan Balić ((7+/Vakat) takođe je rekao da je predsednik Skupštine prekršio Poslovnik dozvoljavajući glasanje aklamacijom i dodao da devet poslanika nije ustalo. Gđa Meljihate Termokoli (LDK) je tvrdila da je predsednik Skupštine uvredio poslanike jer nije tražio od njih da se izjasne na sednici od 9. aprila već na sednici održanoj nakon nje. Predsednik Skupštine je ponovio da su članovi koji se nisu složili sa aklamacijom mogli da se izjasne da li su bili protiv ili su se uzdržali od glasanja za ustav, te je tako mogao da se ispravi zapisnik. Nakon diskusije, predsednik Skupštine pozvao je na glasanje o usvajanju zapisnika sa vanredne sednice od 9. aprila, koji je usvojen sa većinom glasova za, tri protiv i devet uzdržanih.

Pravilo 31.4 predviđa da se glasanje obavlja na jedan od sledećih načina: (a) jednostavno glasanje za ili protiv, podizanjem ruke, (b) tajnim glasanjem ili (c) snimanjem glasova, što podrazumeva elektronsko glasanje i prozivanje svakog člana. U Poslovniku se ne spominje glasanje aklamacijom. Zato je predsednik Skupštine, za usvajanje ustava trebalo da koristi neku od metoda propisanih Pravilom 31.4, čime bi se izbeglo i nezadovoljstvo poslanika

- Na plenarnoj sednici od 4. aprila, nakon glasanja o Nacrtu zakona o privatnom obezbeđenju u načelu, predsedavajući Naim Maljoku (AAK) rekao je da se broj poslanika fizički prisutnih u skupštinskoj sali ne slaže sa brojem elektronski registrovanih glasova. Rekao je da je u sali bio prisutan 81 poslanik a da je elektronski registrovano 82 glasa dodajući „da izgleda da je neko glasao za nekog člana koji nije bio prisutan u sali, što nije dozvoljeno Poslovníkom.“ On je ipak proglasio da je, prema registrovanim glasovima, Nacrt ovog zakona potvrđen u načelu sa 82 glasa za i nijednim glasom protiv.

Tokom prethodnog zakonodavnog tela, u izveštajima o nadgledanju primećeno je nekoliko slučajeva kada je neki poslanik glasao na svom uređaju, ali i na uređaju svog kolege koji je privremeno napustio skupštinsku salu, ali su ti glasovi bili nevažeći. Predsedavajući plenarne sednice od 4. aprila trebalo je da poništi glasanje i ponovi ga jer izgleda da je neki poslanik glasao na uređaju drugog poslanika koji u tom trenutku nije bio prisutan u skupštinskoj sali. Da bi se održao integritet procesa glasanja, Skupština mora da eliminiše ovakve mogućnosti za manipulaciju i netačnost – ako je potrebno, uvođenjem novih odredbi u nova proceduralna pravila Skupštine.

Dostavljanje nacrtu zakona

- Nacrt zakona o pečatima kosovskih institucija i Nacrt zakona o privatnom obezbeđenju dostavljeni su poslanicima 21. marta. Znači da su nacrti zakona dostavljeni osam radnih dana pre njihovog prvog čitanja na plenarnoj sednici održanoj 4. aprila.

Nacrt zakona o sponzorstvu u sferi kulture, omladine i sporta, Nacrt zakona o nacionalnom ansamblu „Šota“ i drugim ansamblima i Nacrt zakona o posredovanju dostavljeni su 1. aprila. Znači da su nacrti zakona dostavljeni 11 radnih dana pre njihovog prvog čitanja na plenarnoj sednici održanoj 17. aprila.

Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o šumama dostavljen je 18. aprila, dok je Nacrt zakona o nacionalnim kvalifikacijama dostavljen 5. maja. Znači da su nacrti zakona dostavljeni 18, odnosno osam dana pre njihovog prvog čitanja zakazanog za plenarnu sednicu održanu 16. maja.

Nacrt zakona o radu dostavljen je 14. maja, a Nacrt zakona o službenoj statistici dostavljen je 16. maja. Znači da su nacrti zakona dostavljeni dvanaest odnosno deset radnih dana pre njihovog prvog čitanja na plenarnoj sednici održanoj 2. juna.

Pravilo 35.1 predviđa da se prvo čitanje nacrtu zakona obavlja najranije deset radnih dana a najkasnije tri radne nedelje od dana njegovog dostavljanja. Većina navedenih nacrtu zakona revidirana je na prvom čitanju u skladu sa Pravilom 35.1, dok su tri nacrtu zakona revidirana na prvom čitanju osam radnih dana od dana njihovog dostavljanja, što nije bilo u skladu sa ovim Pravilom.

Zakonodavni proces

- Nacrt zakona o zemljoradničkim zadrugama i Nacrt zakona o upotrebi eksploziva u građevinarstvu odobreni su pet nedelja, odnosno tri meseca nakon njihovog potvrđivanja na prvom čitanju 26. februara. Nacrt zakona o izmenama i dopunama Privremenog krivičnog zakona odobren je pet nedelja nakon njegovog prvog čitanja, 27. februara. Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona br. 2002/9 o inspekciji rada, Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona br. 2003/15 o sistemu socijalne pomoći, Nacrt zakona o boravišnoj taksi, Nacrt zakona o izmenama i dopuna Zakona o izvršenju kaznenih sankcija i Nacrt zakona o završnom ispitu u osnovnim i srednjim školama usvojeni su dva meseca nakon njihovog prvog čitanja 28. februara. Nacrt zakona o obelodanjivanju porekla imovine viših javnih zvaničnika i Nacrt zakona o izmenama i dopunama Privremenog zakona o krivičnom postupku usvojeni su dva meseca nakon njihovog prvog čitanja 29. februara. Nacrt zakona o vanparničnom postupku, Nacrt zakona o izvršnom postupku i Nacrt zakona o materijalnoj pomoći porodicama sa trajno

onesposobljenom decom usvojeni su skoro tri meseca nakon njihovog prvog čitanja 29. februara.

Pravilo 35.6 predviđa da „kada se imenuje odbor za reviziju nacrt zakona, on svoje preporuke šalje Skupštini najkasnije dva meseca od dana prvog čitanja, osim ako Skupština ne odobri produženje.“ Skupština je većinu navedenih zakona usvojila u roku propisanom Pravilom 35.6 dok su neki nacrti zakona usvojeni nakon nešto više od dva meseca. Međutim, tokom prethodnog zakonodavnog mandata, u izveštajima o nadgledanju primećeno je da je za odbore problematično da u roku od dva meseca pregledaju nacrt zakona i podnesu preporuke. Znači, Skupština bi mogla da razmotri proširenje ovog perioda na tri meseca kako bi se odborima dalo više vremena za pravilnu reviziju nacrt zakona.

- Na plenarnoj sednici održanoj 16. maja, g. Gani Koci (PDK), predsedavajući Funkcionalnog odbora (Odbor za budžet), predložio je da se Nacrt zakona o pranju novca vrati predlagaču uz obrazloženje da ima mnogo nedostataka koji se ne mogu otkloniti izmenama i dopunama. Predsednik Skupštine pozvao je na glasanje o predlogu g. Kocija, koji je usvojen sa 53 glasa za i nacrt zakona je vraćen predlagaču.

Prema Pravilu 35.3 „predlagač može povući nacrt zakona tokom prvog čitanja, pre nego što se održi procedura glasanja o nacrtu u načelu.“ Po analogiji, Funkcionalni odbor trebalo je da predloži Skupštini da vrati predlagaču Nacrt zakona o pranju novca, u skladu sa Pravilom 35.3. Štaviše, Pravilo 35.7 predviđa da „funkcionalni ili glavni odbor može pregledati nacrt zakona u načelu čak i pre prvog čitanja nacrt zakona na plenarnoj sednici.“ Da je pregledao predmetni nacrt zakona pre njegovog prvog čitanja, kako je propisano Pravilom 35.7, Funkcionalni odbor bi imao priliku da ranije objavi nedostatke nacrt zakona i predloži njegovo vraćanje predlagaču tokom prvog čitanja, umesto što je takav predlog dat skoro tri meseca nakon prvog čitanja Nacrta na plenarnoj sednici održanoj 26. februara. Odborima Skupštine se pre svega preporučuje da iskoriste mogućnost revizije nacrt zakona pre njihovog prvog čitanja kako bi zakonodavni proces bio delotvorniji.

- Tokom izveštajnog perioda, približno 20% zakazanih sastanaka Odbora otkazano je zbog nepostojanja kvoruma, do čega je došlo zato što se mnogi poslanici nisu pojavili ili su imali neke druge obaveze. Zbog otkazivanja sastanaka odlaže se i revizija i usvajanje nacrt zakona i drugih dokumenata. Skupština bi mogla da reguliše ovo pitanje u novom Poslovniku, uvodeći neki mehanizam koji osigurava kvorum na sastancima odbora.

Pitanja za vladu

- Na plenarnoj sednici održanoj 4. aprila, odgovori su dati na osam od dvanaest pitanja. Na plenarnoj sednici održanoj 17. aprila, odgovor je dat na jedanaest od ukupno 25 pitanja. Na plenarnoj sednici održanoj 29. aprila, odgovor je dat na dvanaest od ukupno 20 pitanja. Na plenarnoj sednici održanoj 16. maja, odgovor je dat na jedanaest od ukupno 30 pitanja. Na plenarnoj sednici održanoj 2. juna, odgovor je dat na 13 od ukupno 21 pitanja. Na poslanička pitanja nije odgovoreno uglavnom zato što premijer i ministri nisu bili prisutni, a neka pitanja su odložena jer je isteklo vreme za postavljanje pitanja. Predsednik Skupštine je na svakoj plenarnoj sednici rekao da će pitanje na koja se ne odgovori na dve sednice biti objavljeno u biltenu Skupštine.

Periode za postavljanje pitanja na dve navedene plenarne sednice Skupština je ispoštovala u skladu sa Pravilom 26 o „Pitanjima za Vladu na koja se daju usmeni odgovori“, koje predviđa da dnevni red svake sednice uključuje period od 50 minuta za pitanja poslanika vladi, s tim da je jedan minut predviđen za pitanje, tri minuta za odgovor ministra, jedan minut za naknadno pitanje i dva minuta za odgovor na to pitanje. Skupština treba da razmotri uređenje vremenskog perioda na efikasniji način, s obzirom da izgleda da se za 50 minuta ne mogu obraditi sva pitanja. Skupština može ili da produži period za postavljanje pitanja ili da ograniči broj pitanja po jednom poslaniku kako bi se dala prilika svim poslanicima, koji su podneli pitanja, da ih postave i dobiju odgovor.

Prema pravilu 26.11, „ako se na neko pitanje ne odgovori na dve plenarne sednice, ono se objavljuje u Biltenu Skupštine.“ Poslednji Bilten Skupštine, objavljen 19. juna, nije sadržao 10 pitanja na koja vlada nije odgovorila na dve sednice, kako je propisano Pravilom 26. Skupština, međutim, treba da iskoristi svoje ovlašćenje i osigura da vlada odgovori na pitanja poslanika, s obzirom da je odgovornost vlade ključ parlamentarne demokratije.

4. Pristup

- Tokom izveštajnog perioda, stub III (OEBS-a) imao je pristup plenarnim sednicama, sastancima Predsedništva i odbora. Stub III (OEBS) dobio je primerke dokumenata koje je razmotrila Skupština i prepis plenarne sednice..

5. Transparentnost

- Kako je na plenarnoj sednici održanoj 15. februara najavio predsednik Skupštine, od vanredne sednice 17. februara, svim poslanicima će početi da se dostavljaju primerci kompjuterskog izvoda elektronskog glasanja. Kompjuterski izvodi sa nekoliko plenarnih sednica objavljeni su i na internet stranici Skupštine. Međutim, tokom izveštajnog perioda nisu svi kompjuterski izvodi dostavljeni članovima i objavljeni na internet stranici Skupštine. Skupština treba stalno da objavljuje kompjuterske izvode elektronskog glasanja kako bi se povećala transparentnost Skupštine, a posebno odgovornost poslanika prema svom biračkom telu. Preporučuje se Odboru za mandat, imunitet i Poslovnik da razmotri izričito regulisanje pitanja objavljivanja kompjuterskog izvoda elektronskog glasanja u novom Poslovniku.

Radio televizija Kosovo prenosila je direktno razmatranja na plenarnim sednicama. Javnost i institucionalni kontrolori mogli su da prisustvuju plenarnim sednicama. Skupština ima internet stranicu (www.kuvendikosoves.org, www.skupstinakosova.org, www.assembly-kosova.org) koja sadrži biografske podatke poslanika, podatke o strukturi i funkcionisanju Skupštine, vodi zapisnike i prepise sa sednica Skupštine i sastanaka odbora, i ima primerke zakona i odluka koje je usvojila Skupština, zajedno sa drugim informacijama.

KRAJ.